

Sygn. akt XVII AmE 255/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Bogdan Gierzyński

po rozpoznaniu 3 sierpnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 marca 2018 r., znak: (...), (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) z tytułu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmE 255/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 30 marca 2018 r., znak:(...), na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12b, art. 56 ust. 2, art. 56 ust. 2h pkt 4 w związku z art. 43d ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 220 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1957) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Przedsiębiorcy: (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. orzekł, że:

1. że Przedsiębiorca nie przekazał w terminie sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu (dalej „sprawozdanie”) za miesiąc lipiec 2017 r.,

2. za działanie opisane w pkt 1 wymierzam Przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 10.000,00 zł (słownie: dziesięć tysięcy złotych).

Od powyższej decyzji odwołanie złożył (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. wnosząc o:

1. zmianę w całości decyzji Organu z dnia z dnia 30.03.2018 znak: (...)i orzeczenie o odstąpieniu od wymierzenia kary pieniężnej wobec strony;

2. zasądzenie od Organu na rzecz strony kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

3. wstrzymanie wykonania decyzji do czasu rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji:

- naruszenie art. 56 ust. 6a ustawy Prawo energetyczne z dnia 10.04.1997 r. poprzez jego niewłaściwą interpretację i niezastosowanie w niniejszej sprawie oraz

- art. 81 KPA i art. 189 d do 189 f KPA poprzez naruszenie zasady proporcjonalności i adekwatności kary pieniężnej do czynu strony.

W uzasadnieniu odwołania powodowa spółka wskazała, że zakup oleju smarowanego do maszyn i urządzeń następuje w niewielkich, detalicznych ilościach i jest to całkowicie uboczne wobec działalności spółki działalność, która nie była i nie jest przedsiębiorstwem paliwowym, albowiem podstawowym przedmiotem działalności przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. jest sprzedaż i montaż maszyn i urządzeń rolniczych. Strona wyjaśniła przy tym, że sprowadza z Niemiec tylko jeden produkt - olej smarowny do maszyn rolniczych, co najwyżej kilka ton w miesiącu.

Zdaniem spółki, nieświadomie zaniechała ona obowiązkowego złożenia pierwszego sprawozdania w tym przedmiocie, dlatego też zawniosowała o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Spółka wskazała również, iż nie było z jej strony zamiaru naruszenia prawa, a jedynie przeoczenie nowego sprawozdania w gąszczu niezliczonych innych obowiązków realizowanych sumiennie przez stronę wobec władzy publicznej. Spółka podkreśliła również, że w jej ocenie spełniła wszystkie przesłanki, wskazane w art. 56 ust. 6a ustawy - Prawo energetyczne, który formułuje trzy przesłanki uprawniające Prezesa URE do odstąpienia od wymierzenia karę pieniężnej, tj.: znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, zaprzestanie naruszania prawa lub realizację obowiązku przez adresata kary.

Jak wskazał odwołujący, sprawozdanie za miesiąc lipiec 2017 zostało wysłane przez stronę niezwłocznie po wszczęciu postępowania przez Organ i zawiadomieniu jej o tym obowiązku. Strona przesłała sprawozdanie w dniu 10.10.2017 r., co zostało potwierdzone w uzasadnieniu decyzji. Przesłanie kopii sprawozdania do wskazanych dodatkowych organów, nastąpiło niezwłocznie po przesłaniu informacji do strony przez pracownika (...).

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o:

1. oddalenie odwołania,
2. dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z: dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, przesłanych Sądowi na podstawie art. 479⁽⁴⁸⁾ § 1 k.p.c. przy piśmie z dnia 3 sierpnia 2018 r., znak: (...) - na okoliczność prawidłowości zaskarżonej decyzji,
3. zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca - (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. został wpisany przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, decyzją z dnia 13 kwietnia 2017 r. do rejestru podmiotów przywożących prowadzonego przez pod numerem (...), wskazując jako planowaną datę rozpoczęcia przywozu 13 kwietnia 2017 r.

Pismem z dnia 26 września 2017 r., znak: (...), Przedsiębiorca został zawiadomiony o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z niezłożeniem w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 10 października 2017 r. Przedsiębiorca wskazał, iż firma sprowadza z Niemiec „tylko jeden produkt - olej smarowny do maszyn rolniczych (kilka ton miesięcznie)”, w związku z czym podlega obowiązkowi

sprawozdawczemu w niewielkim stopniu. Przedsiębiorca przesłał również kopię bilansu oraz rachunku zysków i strat spółki, wniósł o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, jak również przesłał zaległe sprawozdania.

Jak zaś wynikaze złożonego sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu, w miesiącu lipcu dokonał on przywozu z zagranicy smaru o kodzie (...)o pojemności 7,19 ton.

Pismem z dnia 01 grudnia 2017 r. Przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej oraz poinformowany o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym w siedzibie Urzędu w terminie 7 dni licząc od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Pismo powyższe zostało Przedsiębiorcy prawidłowo doręczone w dniu 6 grudnia 2017 r. Przedsiębiorca nie skorzystał z przysługującego mu w tym zakresie uprawnienia.

W dniu 20 grudnia 2017 r. do Urzędu Regulacji Energetyki wpłynął e-mail zawierający pismo Przedsiębiorcy potwierdzające nadanie wymaganych sprawozdań do Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych, ministra właściwego do spraw finansów i ministra właściwego do spraw energii, w dniu 18 grudnia 2017 r.

Przychód spółki za rok 2016 (zakończenie postępowania administracyjnego nastąpiło w grudniu 2017 r.) wyniósł (...) zł, przy czym spółka odnotowała zysk w wysokości (...)zł.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie bezsporna jest okoliczność, że powód do dnia 21 sierpnia 2017 r. nie przekazał sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu za miesiąc lipiec 2017 pomimo tego, iż taki obowiązek wynikał wprost z treści art. 43d ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.).

Stosownie do art. 29 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 1165 i 1986), przedsiębiorstwa energetyczne rozpoczynają realizację obowiązków, o których mowa w art. 43a ust. 4 oraz art. 43d ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, za miesiąc następujący po miesiącu, w którym weszły w życie przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 4ba ust. 6 i art. 43d ust. 2 tej ustawy. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 15 maja 2017 r. w sprawie wzoru sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu (Dz. U. z 2017 r. poz. 1011), stanowiące akt wykonawczy do art. 43d ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne, weszło w życie w dniu 1 czerwca 2017 r., co oznacza, iż pierwsze sprawozdanie o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu przedsiębiorcy powinni byli złożyć za miesiąc lipiec 2017 r. Podkreślenia przy tym wymaga, że akt wykonawczy do art. 43 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne w postaci rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wzoru sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych a także ich przeznaczeniu (Dz. U. z 2017 r. poz. 1011) wydany został w dniu 15 maja 2017 r., a więc niemal 10 miesięcy po uchwaleniu przez Sejm RP ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 1165 i 1986), wprowadzającej do ustawy - Prawo energetyczne obowiązek sprawozdawczy z art. 43d. Co więcej, ostateczny termin na złożenie pierwszego sprawozdania, o którym mowa w art. 43d ustawy - Prawo energetyczne, przypadający na 21 sierpnia 2017 r., wyznaczony został na ponad trzy miesiące od dnia wydania powołanego powyżej rozporządzenia Ministra Energii. Sprawozdanie, zgodnie ze wskazanym przepisem, powinno być złożone w terminie 20 dni od dnia zakończenia miesiąca, którego dotyczy.

Z kolei zgodnie z art. 57 § 4 ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego, jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni. W związku z tym, termin realizacji obowiązku złożenia sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych (złożenie sprawozdania do wszystkich uprawnionych organów), a także ich przeznaczeniu, za miesiąc lipiec 2017 r. upływał w dniu 21 sierpnia tego roku. Obowiązek ten nie został jednakże zrealizowany w terminie przez Przedsiębiorcę.

Nastąpiło to dopiero w dniu 18 grudnia 2017 r., o czym Przedsiębiorca w dniu 20 grudnia 2017 r. poinformował Urząd Regulacji Energetyki przesyłając e-mail zawierający pismo Przedsiębiorcy potwierdzające nadanie wymaganych sprawozdań do Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych, ministra właściwego do spraw finansów i ministra właściwego do spraw energii, w dniu 18 grudnia 2017 r.

Zgodnie z treścią art. 56 ust. 1 pkt 12b ustawy - Prawo energetyczne, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przekazuje w terminie sprawozdań, o których mowa w art. 43d tej ustawy, zgodnie natomiast z treścią art. 56 ust 2h pkt 4 kara pieniężna w przypadku określonym w ust. 1 pkt 12b została ustalona przez ustawodawcę na kwotę 10.000 zł.

Z powyższego bezsprzecznie wynika, iż powód zaniechaniem swoim, wypełnił dyspozycję art. 56 ust. 1 pkt 12b ustawy - Prawo energetyczne, a w konsekwencji podlega karze w kwocie 10.000,00 zł, tj. w wysokości przez ustawodawcę wprost w treści przepisu określonej.

Powód zarzucił pozwanemu niezastosowanie wobec niego instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, przewidzianej w treści art. 56 ust. 6a ustawy – Prawo energetyczne.

Jakkolwiek w treści powołanego przepisu została przewidziana przedmiotowa instytucja, to podkreślenia wymaga, iż według ustawodawcy, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Z treści powołanego przepisu wynika w szczególności, że Prezes URE ma jedynie „możliwość”, a zatem posiada uprawnienie do zastosowania tej instytucji, nie zaś obowiązek, co wpływa na fakultatywny, a nie obligatoryjny charakter tej instytucji. W przypadku zatem nawet łącznego wystąpienia obu przesłanek koniecznych, wskazany organ może zatem, ale nie musi skorzystać z tej kompetencji.

Jeżeli natomiast chodzi o zastosowanie instytucji odstąpienia od wymierzenia kary wymaga łącznego spełnienia obu przesłanek wymienionych w treści powołanego przepisu.

Jedną z przesłanek koniecznych do zaistnienia możliwości zastosowania wyżej wymienionej instytucji jest znikomy stopień szkodliwości czynu.

Powód twierdził, iż stopień szkodliwości jego czynu jest w jego ocenie znikomy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 października 2014 r., III SK 47/13 wskazał, że rozstrzygając, czy naruszenie obowiązku ciążącego na przedsiębiorcy można w okolicznościach faktycznych sprawy uznać za czyn o znikomym stopniu szkodliwości, zasadne jest odwołanie się do sposobu weryfikacji tego stopnia wypracowanego w prawie karnym, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a ustawy – Prawo energetyczne instytucją prawa karnego, z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w tym przepisie. Zgodnie z art. 115 § 2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu bierze się pod uwagę: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych obowiązków, postać zamiaru, motywację sprawcy oraz rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. W orzecznictwie wskazuje się, że przy ocenie stopnia szkodliwości społecznej czynu, mają decydować wyłącznie okoliczności związane z czynem, a podstawowe znaczenie mają rodzaj i charakter naruszonego przez oskarżonego dobra chronionego prawem, rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy.

Powód podniósł, że o znikomym stopniu szkodliwości czynu świadczy niewielka ilość sprowadzanych przez powoda smarów, które w jego działalności stanowią jedynie niewielką część, jak również wypełnienie obowiązku poprzez

złożenie sprawozdania po uprzedniej reakcji organu regulacyjnego poprzez zawiadomienie przedsiębiorcy o wszczęciu postępowania administracyjnego. W ocenie powoda, brak jest negatywnych skutków złożenia sprawozdania po terminie, zwłaszcza, iż było pierwszym sprawozdaniem, do którego była zobligowana spółka, która w gąszczu obowiązku nieświadomie zaniechała realizacji powyższego obowiązku.

W ocenie Sądu stanowisko powoda w tej mierze jest niezasadne. Po pierwsze, istnienie obowiązku sprawozdawczego obejmowało powoda, niezależnie od ilości łącznie importowanych smarów na terenie RP czy rodzaju paliwa ciekłego. Po drugie wskazać należy, iż sprawozdania składane po raz pierwszy przez podmioty, które dotychczas nie zdawały sobie sprawy z obowiązku sprawozdawczego, a zatem wpływające do Urzędu po terminie, o którym mowa w treści art. 43d ustawy – Prawo energetyczne, mają negatywny wpływ na terminowość publikacji wykazu, zamieszczonego na stronie BIP URE powodują, w szczególności ze względu na konieczność uwzględniania zmian w bazie danych URE, które muszą być odzwierciedlone. Takie zachowania podmiotu prowadzą do znacznego utrudnienia oczekiwanego przez ustawodawcę skutku (który miał zaistnieć poprzez comiesięczne, a nie kwartalne składanie przedmiotowych sprawozdań) w postaci zapewnienia wiarygodnej, aktualnej i pełnej informacji na temat ilości produkowanych w RP i przywożonych na teren RP paliw ciekłych. Ponadto, terminowość składania sprawozdań ma na celu umożliwienie pozwanemu bieżącej realizacji jego ustawowych zadań, w szczególności w przedmiocie nadzoru i kontroli rynku paliw. Tym samym, nie zasługuje na aprobatę stanowisko powoda, iż jego zaniechanie w określonym czasie, wynoszące około 4 miesiące, nie wywołało negatywnych skutków oraz świadczy o znikomym stopniu szkodliwości czynu.

W odniesieniu bowiem do okoliczności związanych z czynem w postaci zamiaru i motywacji sprawcy, jako również świadczących o znikomym stopniu szkodliwości czynu powód wskazał, iż powyższe zaniechanie było wynikiem zwykłego przeoczenia powoda. Powyższe przekonanie powoda jest nieuprawnione, szczególnie mając na względzie, że powód prowadzi działalność w postaci spółki kapitałowej – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której działalność, co do zasady, opera się na profesjonalnym i zorganizowanym sposobie prowadzenia działalności.

W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że gdy chodzi o tzw. profesjonalistów, czyli, jak w przypadku powoda – przedsiębiorcy prowadzącego spółkę kapitałową, spoczywa na nim obowiązek znajomości przepisów prawnych i dołożenia należytej staranności w zakresie jej prowadzenia. Ponadto, Prezes URE na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 sierpnia 2017 r. umieścił informację nr (...), dotyczącą sposobu wypełniania sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu, w której przypominał o konieczności realizacji obowiązków, sprawozdawczych. Powód miał zatem możliwość powzięcia informacji o zaistnieniu przedmiotowego obowiązku oraz sposobie jego realizacji. Powód zatem jako podmiot profesjonalny, wpisany do rejestru podmiotów przywożących powinien był podjąć odpowiednie kroki, w celu zapewnienia bieżącego monitorowania obowiązków powoda wynikających z bieżących regulacji prawnych, dotyczących jego działalności w przedmiotowym zakresie. Za powyższym przemawia również okoliczność, iż powód podjął działania w celu wypełnienia swego obowiązku, jednak nastąpiło to dopiero po otrzymaniu przez powoda zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie wymierzenia przedmiotowej kary pieniężnej, co w konsekwencji wpłynęło na znaczne przekroczenie terminu do przekazania sprawozdania, które ostatecznie nastąpiło pod koniec grudnia 2017 r., albowiem jak wynika z materiału dowodowego sprawy powód przekazał sprawozdanie do Prezesa URE, przy czym nadał je dopiero w dniu 11 października 2017 r. czyli 51 dni po wymaganym w art. 43d ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne terminie, w następstwie odebrania w dniu 6 października 2017 r. zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie wymierzenia kary (zwrotne potwierdzenie odbioru dla zawiadomienia o wszczęciu postępowania - k. 2). Do pozostałych organów wymienionych w art. 43d ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne powód przesłał przedmiotowe sprawozdanie dopiero 18 grudnia 2017 r. (k. 13).

Wskazać należy, iż odpowiedzialność podmiotu za popełnienie deliktu administracyjnego ma charakter obiektywny, tj. niezależny od winy, zaś element subiektywny w postaci umyślności lub nieumyślności naruszenia, czyli „winy” jest okolicznością braną pod uwagę przy wymiarze kary i jej wysokości.

Ustawodawca jednak, dla osiągnięcia wskazywanego wyżej celu ustawy, przewidział karę w wysokości ściśle określonej tj. w kwocie 10.000,00 zł, która zgodnie z art. 56 ust. 3 ustawy – prawo energetycznie, nie przekroczyła 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy w poprzednim roku podatkowym, który wyniósł (...) zł, przy czym spółka odnotowała zysk.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 479⁵³ §1 k.p.c. oddalił odwołanie, jako niezasadne.

O kosztach procesu, Sąd orzekł stosownie do wyników postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265). Na koszty procesu po stronie pozwanego złożył się koszt zastępstwa procesowego w wysokości 720,00 zł.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński